

Lora Beráková

PLNÝ POHÁŘ VÍNA

TAJNÁ LÁSKA SYNA CÍSAŘE
FERDINADA I.

motto

historický román

Plný pohár vína

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Zora Beránková
Plný pohár vína – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

 ALBATROS MEDIA a.s.

Lora Beráková

**PLNÝ
POHÁR
VÍNA**

Praha 2017

OBSAH

Hvězda naděje	✿	10
Cesta za hvězdou	✿	64
Hvězda mého života	✿	114
Hvězda padá z nebe	✿	180

*Na pokraji propasti se otvírá zámek,
postavený z kamene mudrců,
zámek ve tvaru hvězdy.*

A. Breton
Šílená láska

Na skalnatém ostrohu porostlém prastarými listnáči vidím z okna své pracovny letohrádek Hvězda. Od pozdního jara až do podzimu mi ho zakrývá košatý topol, ale jakmile jeho husté větve rozhoupá vítr, jako by rozhrnul zelenou oponu, odkryje se mi půvabný pohled znovu. Zato když strom shodí listí, spatřím Hvězdu v celé tajemné nadčasové kráse. Je stejně sličná za východu slunce, kdy se jejích světlých zdí dotýkají první jitřní paprsky, jako za poledne i v noci v diskrétním osvětlení reflektorů. Na tmavém pozadí působí dojmem tak sugestivním, že se mimoděk vracím z třetího tisíciletí zpět na začátek novověku, kdy lidé stejně jako dnes očekávali novou hvězdu betlémskou.

Nemyslím přitom na osudnou bělohorskou bitvu, jíž byl letohrádek svědkem, představitivost mě unáší hlouběji proti proudu času, do doby, kdy byl postaven. A tehdy se mi za jeho okny zjevuje mladá žena s pravidelným obličejem Madony, která krásou těla i ducha učarovala královskému synovi nato-lik, že zapomněl na rafinované dvorní dámy i počestné nevěsty z rodu královského a nabídl srdce a ruku dceři z patricijské obchodnické a bankéřské rodiny.

Někteří historikové tvrdí, že Filipina Welserová ve Hvězdě nikdy nebyla, protože v roce 1555, kdy arcivévoda Ferdinand letohrádek zakládal, ji ještě neznal. Prý se s ní setkal až roku 1556 na Břežnici.

Omyl. Václav Březan, poslední archivář a bibliotékář domu rožmberského, znamenitý historik a genealog, ve 4. dílu Histo-

rie rodu rožmberského nazvaném Život Viléma z Rožmberka obšírně popisuje setkání arcivévody Ferdinanda s Vilémem z Rožmberka v Plzni v únoru roku 1555 a zmiňuje se přitom o přítomnosti Filipiny Welserové, kterou ovšem chybně připisuje Ferdinandovi jako manželku. Podle toho nebyla tehdy jejich známost v začátcích.

Ani písemným materiálům se nedá bezvýhradně věřit. V starých knihách se dokonce objevuje domněnka, že Hvězdu dal zbudovat už roku 1459 Jiří Poděbradský na počest své první manželky Kunhuty ze Šternberka.

Záleží však na tom, zda Filipina ve Hvězdě skutečně žila? Ferdinand dal postavit letohrádek podle všeho pro ni, jeho láska k ní ho k tomu tvůrčímu činu inspirovala, ona mu vedla ruku, když rýsoval plány, ona ho povzbuzovala, když neúnavně dohlížel na stavbu a navrhoval vnitřní výzdobu. On to byl, kdo dal lovcímu letohrádku v nové královské oboře jméno Zlatá Hvězda. Proč zvolil právě půdorys šesticípé hvězdy?

Existují vědecké výklady z hlediska filozofie, které se plným právem dovolávají mytologické symboliky. Ani ty však nejsou vyčerpávající a jednoznačné. Proč ale nepřipustit daleko prostší výklad, vycházející ze vztahu dvou lidí? Byli mladí, zamilovali se do sebe a šli za svou hvězdou.

Přes všechny překážky, které Filipina Welserová na této cestě musela překonat, byla šťastná žena. Byla šíleně milována.

Hvězda naděje

I

Arcivévoda Ferdinand seděl v čele stolu po boku svého královského otce, obklopeného početnou družinou. Po králově druhé straně trůnil Anton Fugger, vědom si své důležitosti. On to byl, kdo před pětadvaceti lety, když se v Augsburgu konal říšský sněm, téměř celý rok hostil císaře Karla V. s jeho dvorem ve svém domě. Ve velikém výstavném domě s nevšední knihovnou a vzácnou sbírkou uměleckých památek, vyhledávaném učenci a umělci.

Měl závatné bohatství a moc, císař Karel V. mu dokonce udělil právo razit zlaté a stříbrné mince. Nikdy Fuggerům nezapomněl, že svou štedrostí prosadili jeho volbu císařem proti francouzskému králi Františkovi I., podporovanému podplacenými kurfiřty.

A dnes hostí Anton Fugger císařova bratra, českého a uherského krále Ferdinanda I. a jeho druhorozeného syna arcivévodu Ferdinanda, místodržitele Českého království. Dosud má nádherný dům a pohádkové bohatství, dosud je věřitelem císařů a králů. Jenomže dnes je o celé čtvrtstoletí starší, je dvašedesátiletý stařec, kterého sužuje dna, hostec a špatné zažívání, a ke všemu ho trápí syn Helmut, protože se mu dodnes nepodařilo získat nevěstu z druhé nejbohatší augsburské rodiny. A to se Filipině Welsarové dvoří už celých osm roků.

„Nedbá na mě, otče,“ vylouvá se, když mu Anton Fugger předhazuje jeho neobratnost.

„Tvoje chyba, synu, že ji nedovedeš zaujmout. Jsi mladý

pohledný muž, peněz máš na rozdávání, ba ještě mnohem víc," naříká otec. „Taková nevěsta... taková nevěsta! Kde najdeš lepší? Stejně jako ona nenajde nikoho lepšího, než jsi ty.“

Kradmo pohlédl k vedlejšímu stolu, kde seděla mládež z urozených nebo zámožných rodin. Mládež... Helmut už má na krku pětatřicítku a Filipina...? Mozek uvyklý celý život počítat, se vzpírá přijmout překvapující výsledek. Je možné, aby už byla osmadvacetiletá? Každé děvče, i chudobné, se hledí co nejdříve dostat pod čepec, aby nezůstalo na ocet, aby z něho nebyla nedejbože stará panna. A Filipina, krásná, vzdělaná, duchaplná, dcera jedné z nejbohatších rodin, lehkomyšlně odmítá všechny ženichy. Chce snad vstoupit do kláštera? Anebo je něco pravdy na tom, co si klevetivé ženské po salonech šeptají? Filipina Welserová prý pomýšlí „zu hoch“, až k samému královskému trůnu. Což o to, pohledná ona je, dokonce náramně pohledná. Svou krásou je proslulá po celém jižním Německu, nikdo jí neřekne jinak než „bella Filipina“ od té doby, co jednoho italského sochaře tak okouzila, že nechal její profil odlít do zlata.

Anton Fugger přenesl pohled na královského druhorozence. I arcivévoda je hezký muž, oduševnělý obličej, plavé vlnité vlasy, slušivě zastřižený vous, urostlá postava... Z celé jeho bytosti vyzařuje sebevědomí a mužnost. Pečlivě vyšlechtená odnož rodu habsburského...

Podíval se zpátky ke stolu s mládeží a trpce se usmál. Můj syn se přese všechno bohatství nemůže arcivévodovi rovnat. Zdědí sice neuvěřitelné jmění, ne však královskou korunu. Ani arcivévoda Ferdinand se jako druhorozenec nestane dědicem královské koruny, ale vlády nad zděděným územím se bohdá dočká.

S uznáním pokýval šedivou hlavou. Ach ano, královská ko-

runa... Není snadné být v této době vladařem. Od zámořských cest janovského mořeplavce se svět rychle mění. Každý chce najít dalekou neznámou zemi, každý chce objevit něco nového, dosud nevidaného. Všechny osvědčené hodnoty jsou rozviklané, o všem se pochybuje, dokonce i o Bohu, o Ježíšově učení. Právě tady v Augsburgu to vše daleko víc než kde jinde, právě tady se scházejí hledači správné cesty k spasení. Lidé jsou zmateni, ztrácejí víru, pochybují.

Luther zde zasel sémě nové víry, a to rychle vyklíčilo. Kolik bylo všelijakého dohadování a jednání, ba i bojů se zbraní v ruce! A nyní se konečně dospělo k augsburskému míru. Když si člověk pomyslí, že už před čtvrtstoletím se evangelíci oficiálně přihlásili ke slovu augsburskou konfesí a císař ji přijal, nedovede pochopit, proč muselo být prolito ještě tolik krve, než mezi spornými náboženskými stranami došlo k dnešnímu narovnání.

Císař už půl roku předtím věděl, že bude muset požadavky protestantů splnit, tušil také, že se to neobejde bez zdlouhavých tahanic, a nechtěl se do nich pouštět sám, aby nedejbože neupadl u papeže do nemilosti. Proto přenechal všechny starosti s nastolením míru svému bratrovi. Král Ferdinand I. se přes odpor k protestantství jednání ujal. Bůhví proč tak učinil, snad doufá, že cesta k císařské koruně bude pak pro něho schůdnější.

Je 25. září léta Páně 1555 a ve svobodném říšském městě Augsburgu byl po dlouhých a bouřlivých poradách uzavřen náboženský mír.

Nejen Anton Fugger, ale i Kateřina z Lokšan, paní na zámku

Březnici v Čechách, často zahlíží ke stolu, za nímž sedí mladí lidé. I ona pozoruje krásnou Filipinu, jak se odměřeně baví s Helmutem Fuggerem. Ne, tenhle kupec není pro její neteř žádná partie. Že patří k městske honoraci a zdědí neuvěřitelné bohatství? Welserové jsou stejně zámožní jako Fuggerové, i oni patří k patricijským měšťanům, i oni jsou věřiteli několika panovníků. Císaři Karlu V. prý půjčili dvanáct tun zlata. Nejsou však z rodu královského, ani šlechtický predikát nemají.

Paní Kateřina miluje svou neteř jako vlastní dceru. Od malička sledovala vývoj bystrého dítěte, které se bohužel narodilo do málo schopné rodiny. Její otec František Welser, manžel Kateřininy sestry Anny, se o obchod pramálo stará, má v hlavě kumšt a hlavně ženské. Není divu, že se Filipina do manželství vůbec nehrne, od útlého věku musela poslouchat hádky rodičů kvůli otcovým záletům.

Píše než doma se zdržovala u otcova bratra Bartoloměje Welsera, v jehož vonných skladech si prohlížela pytle s cizokrajným kořením nebo v kontoárech listovala v tlustých obchodních knihách. To byl její svět, tam se cítila doma. Strýc Bartoloměj před lety tragicky přišel o jediného syna, který s několika přáteli hledal v oblasti Amazonky pohádkovou zemi zlata. Domorodci je vlákali do léčky a tam jednoho po druhém stali. Bartoloměj Welser otcovsky přilnul k Filipině, naučil ji číst, psát a počítat, a protože žádný z jejich bratrů nejevil o obchod zájem, chystal se odkázat veškeré jmění chytré a vnímavé neteři. Až se ovšem výhodně provdá, nejlépe za zdatného obchodníka, protože v čele tak rozsáhlého podniku nemůže stát žena. Ani se to nesluší.

To všechno Kateřina z Lokšan moc dobře ví a jako vládkyně rozsáhlého panství dovede ocenit všechny přednosti

výhodného sňatku. Věnovala Filipině hodně času i později, když se provdala za Jiříka z Lokšan, královského radu a místokancléře Království českého, jezdívala za ní z Čech do Augsburgu a v dospívání se jí stala nejbližší důvěrnicí. Filipina se jí svěřovala daleko víc než vlastní matce. Té se popravdě řečeno nesvěřovala s ničím. Anna Welserová, vhnáněná manželovým záletnictvím do bezvýchodnosti, neměla daleko k nervovému zhroucení. Doba však ještě nedozrála, aby si mohla dovolit řešit svou neutěšenou situaci vyhovujícím způsobem.

Paní Kateřina se naučila znát svou neteř natolik, že dovedla vytušit i její dívčí sny a touhy. Filipina se chtěla jednou provdat, ale ne za každou cenu a ne za každého. Žila v době, kdy i bohaté dívky měly přístup k vzdělání, pokud o ně stály. Filipina po vzdělání toužila, a protože jí bylo dopřáno, nesnesla by po svém boku člověka omezeného, prázdného, bez ušlechtilosti a vznešenosti ducha. Poznala už, že příroda bývá zřídka tak štedrá, aby obdařila lidského jedince zároveň krásou těla i ducha. Sama naštěstí patřila k těm, jimž taková výsada byla dopřána, neměla proto důvod pochybovat, že i ona potká spřízněnce tělem i duší. Roky ubíhaly a Filipina stále čekala. Věřila, že se dočká.

I její přítelkyně Brigita byla dosud svobodná. Jako děti spolu často dováděly ve stinné zahradě dědečka Adlera na Vinném trhu, napichovaly kroužky, házely si míčem, nebo si hrály na kukačky. Občas, když zrovna nestonala, s nimi bývala i bledá, slaboučká Truda Fuggerová.

Odmala se Brigita snažila kamarádku se všem napodobit, a zvláště později, když povyrostly. Ale zeměžluč v bělicím louhu, která dodávala Filipininým přirozeně plavým vlasům nazlátlý lesk, změnila Brigitinu tmavou hlavu v zrzavou. Nebýt šťavy z bezinek, byla by všem pro smích. Ani bílé lícidlo

z rozemleté nati bramboříků nezměnilo její příliš zdravé tváře v úběl. A protože se ani postavou nemohla spanilé přítelkyni rovnat, usídlila se v její duši hořkost a závist.

I Brigita byla zámožná, přestože jí nikdo neřekl jinak než „pláteníkovice Brigita“. Ale její otec plátno nevyroběl, obchodoval s ním ve velkém, stejně jako s damaškem s vynikajícím leskem a módními tapetami.

Za dlouhých hodin, co spolu už jako odrostlé dívky vyšívaly u Filipiny v pokoji, si Brigita musela dávat dobrý pozor, aby jí svou závist nedala najevo. Bezstarostně žvatlaly, jak už to děvčata v takových případech dělávají.

„Proč pořád odmítáš Helmuta Fuggera?“ opatrně vyzvídala Brigita. Ona sama by ho brala všemi deseti, ale on má oči jenom pro Filipinu.

Ta však od samého začátku věděla, že on není ten pravý.
„Nic mě k němu nevábí.“

Brigita se křivě usmála.

„Ty myslíš, že musíš muže okamžitě milovat?“ otázala se, dávajíc přítelkyni najevo svou převahu. „Věříš v lásku na první pohled?“

Filipině zrůžověly tváře. Pootevřela ústa, ostýchala se však říci pravdu, jízlivá Brigita by se jí možná vysmála. Proto jen kývla hlavou.

„Moje paní matka mi pořád vykládá,“ připomněla jí Brigita, „že žena musí muže především ctít, láska že přijde později sama od sebe.“

Filipina odložila vyšívání.

„Tak si to já nepředstavuju,“ namítla. „Proti Helmutovi nic nemám, třeba ho i ctím, ale nikdy jsem k němu nepocítila nic, co by se podobalo lásce.“

„To bys napřed musela být jeho žena,“ poučně pozname-

nala Brigita.

„Bez lásky?“

Brigita strojeně vzdychla.

„Jsi zkažená špatnými knížkami,“ uškíblba se. „Neměla bys tolik číst, pro dívku se to nesluší.“

V skrytu duše byla Brigita ráda, že Helmuta tvrdošíjně odmítá. Snad mladý Fugger konečně prozře a všimne si, že ona čeká jen na jediný pohled jeho uhrančivých očí.

II

Když Kateřina z Lokšan krátce po narození mladší dcery Virginie před čtyřmi lety ovdověla, chystal se právě král Ferdinand I. k cestě do Augsburgu, a protože projevila zájem o návštěvu své sestry, nabídl jí a jejímu služebnictvu místo ve své družině. Paní Kateřina věděla, že o dítě bude doma dobře postaráno, chůva Alžběta, která pečovala už o dvě starší děti, Ferdinanda a Kateřinu, je spolehlivá a důvěryhodná. Ovdovělá Kateřina se nutně potřebovala načas dostat do jiného prostředí.

Dobu před narozením Virginie a následné úmrtí manžela prožívala jako ve zlém snu. Jiřík z Lokšan, téměř o dvacet let starší než ona, si vzal do hlavy, že dítě, které čeká, není jeho, ale arcivévody Ferdinanda, místodržícího Českého království. Přestože byl v jeho službách a z toho plynuly mu mnohé výhody, bezmocně na něj žárlil.

Mladý krásný arcivévoda, vzor mužnosti a urozenosti, nápadně často jezdíval na Březnici. Mohl se sice vymlouvat na pracovní záležitosti, neboť podnikavá paní Kateřina na-

vázala s královským dvorem čilé obchodní styky, mohl své návštěvy odůvodňovat vlídným pohostinstvím zámecké paní a její vynikající kuchyní, kterou jako labužník dovedl ocenit, ale žádnou z těch výmluv Jiřík z Lokšan neuznával. V jeho nitru to vřelo utajovanou žárlivostí, kterou před arcivévodou nesměl dát najevo. Tím víc popouštěl uzdu svému hněvu v jeho nepřítomnosti. Okolnost, že se nejmladší dítě narodilo až dvanáct let po druhorozeném, když paní Kateřina už překročila čtyřicítku, prohlašoval za nemravnost a hříšnost. Za hlubokou, neodpustitelnou urážku své osoby.

Renesance znovu objevila lidské tělo, které bylo v umění oslavováno v celé své kráse i se všemi slabostmi. Stará morálka byla zavržena, lidé chtěli na této zemi prožívat všechny dostupné rozkoše, sami si vytvářeli mravní zákony, podle nichž bylo dobré všechno, co člověku svědčilo. V tělesném chtíči nebylo spatřováno nic odsouzeníhodného, literatura a písně oslavovaly mladé muže a ženy zkušené v lásce. Ovidiův erotický spis *Umění milovati* se těšil mezi vzdělanci neobyčejné oblibě.

I Jiřík z Lokšan ho znal, měl ho ve své bohaté zámecké knihovně, a čím více ho vzrušovaly všechny možnosti a slasti milování, tím méně byl schopen je poskytnout své ženě. A protože nejrůznější dryáky nepomáhaly, nezbývalo mu než bezmocně žárlit. Paní Kateřina už sice nebyla v květu let, spíše odkvétala, ale pořád ještě stála za hřích. Obzvláště když arcivévodovi bezostyšně oplácela jeho vášnivé pohledy. Hanebné, nestydaté pohledy!

Paní Kateřině arcivévodovo dvoření nebylo proti mysli. Od starého a stále pohodlnějšího manžela si mnoho něžností neužila, obdiv a lichotky královského syna osvěžovaly její srdce jako životodárná rosa. Byl to princ z pohádky, krásný

a mladý, o dvacet let mladší než ona, ještě chlapec. Ale už měl bohaté zkušenosti v milování, celý dvůr věděl o jeho milostných pletkách u dvora králova bratra Karla v Nizozemí.

Arcivévodovými milostnými avantýrami také vyvrcholila poslední scéna žárlivosti mezi Jiříkem z Lokšan a jeho ženou, při níž Jiřík v návalu nepřičetného hněvu nazval svého chlebodárcem frejířem a kurevníkem. Paní Kateřina, v nejvyšším stupni těhotenství, proti tomu rozhořčeně protestovala. Cítila to jako ponižující urážku. To ještě víc roznítilo hněv jejího manžela.

„Vy ani nevíte, že si arcivévoda přivezl z Nizozemí francouzskou nemoc!“ vykřikl celý bez sebe. „Léčili ho tenkrát francouzským dřevem, abyste věděla, má ctihodná choti. Ano, guajakem ho léčili!“

Krátce po této scéně paní Kateřina porodila dceru, kterou pokřtili Virginie. To jméno jí matka sama vybrala, aby z dítěte smyla nařčení z mimomanželského početí.

Otec se na dítě ani nepodíval, úmyslně se dlouho zdržoval v Praze, a když mu je po návratu na Březnici paní Kateřina podávala, doufajíc v usmíření, odvrátil se s hrubou poznámkou:

„Že bych ve svých šedesáti letech ještě dokázal zplodit potomka, to si vykládejte...“ výmluvně se odmlčel, „... někomu jinému, daleko mladšímu...“

Do měsíce zemřel, aniž se s někým z rodiny rozzehnal.

Jak neměla paní Kateřina po přestálém pekle toužit po změně prostředí? Všechno na Březnici jí připomínalo prožitou hrůzu, ve všech koutech se skrývaly přízraky nešťastné minulosti. Když se od arcivévodě Ferdinanda dozvěděla, že se Jeho Veličenstvo chystá do Augsburgu, poprosila o dovolení, aby se k jeho dvoru mohla připojit.

Doslova na poslední chvíli se tehdy český král rozhodl vzít s sebou do Augsburgu druhorozeného syna Ferdinanda. Čím více se královský průvod vzdaloval z Čech, tím více se Kateřina z Lokšan zbavovala tíživých dojmů a vzpomínek na poslední dobu svého manželství. Za zdoluhavé a únavné cesty do jižního Německa se v její okřívající duši zrodil fantastický nápad.

Arcivévoda Ferdinand je rytíř tělem i duchem, má vynikající výchovu, ovládá několik jazyků, zajímá se o vědy a umění. Muž, jakého by si její milovaná neteř plným právem zasloužila. Filipina je ovšem i přes své pohádkové bohatství pouhá měšťka, i když patricijská, kdežto Ferdinand je syn krále, ovšem druhorozený. Není proto tak bezvýhradně vázán dvorskou etiketou, neleží na něm taková odpovědnost jako na prvorozeném Maxmiliánovi, který zdědí korunu. Ale i druhorozenec čeká vláda nad rozsáhlým územím, přinášející zděděné statky a bohaté příjmy. A kdyby starší bratr předčasně zemřel...

Svobodné říšské město Augsburg vítalo krále jako vždy slavnostně vyšňořeno, prostorné hlavní náměstí svítilo pestrými prapory, vlajícími z vysokých štítů gotických domů. Dva nejvlivnější patricijské rody, Fuggerové a Welserové, připravily pro krále Ferdinanda I. velkolepou hostinu. Služebnictvo obou domů mělo už dlouho před příjezdem Jeho Veličenstva plné ruce práce. Vepřové maso, drůbež, zvěřina, ryby, krevety a dokonce ústřice dovezené z Benátek, nejravinovanější

paštiky, sladké i pikantní nákypy, mnohaposchodové dorty, vína domácí i cizokrajná, nejvybranější pokrmy a nápoje byly připravovány pro vznešené hosty.

Před čtyřmi lety stejně jako dnes, dojatě vzpomíná Kateřina z Lokšan a v myšlenkách se vrací k tehdejší stejně okázalé hostině. Kolem stolů se míhali jídlonoši a jejich pomocníci, nalévali víno a krájeli maso, po každém chodu podávali vodu a ručníky, neúnavně doplňovali mísy se zákusky, pistáciemi, fíky, bonbony a marcipánem, z kuchyně doléhaly hlasy kuchařů a kuchařek, otáčejících se kolem ploten, pod okny podupávali lancknechti s dlouhými halapartnami, před každými dveřmi stáli kyrysníci s kopími. A v jídelním sále vysoké tlusté svíce, třpyt zlata, lesk stříbra a mihotavé odlesky drahých kamenů. Vzduch voněl vzácným kořením, pečení, cukrem, čokoládou a vanilkou. Vzácná společnost, urozená, vznešená... A nad jejich hlavami, skloněnými nad vybranými lahůdkami, Filipiny kradmé pohledy, směřující ke královskému synovi.

Paní Kateřina si jich povšimla už dopoledne při slavnostní bohoslužbě v gotickém chrámu svatého Oldřicha, odkud se všichni odebrali do nádherných komnat Fuggerova domu. Častěji než do modlitebních knížek hleděla její neteř na arcivévodu Ferdinanda v královské lóži a v jejích pohledech bylo těžko skrývané milostné rozechvění, jaké se ženy zmocňuje v okamžiku náhlého vzplanutí.

Co všechno se vlastně tenkrát odehrálo? Paní Kateřina znala ono tajemství, Filipina jí je svěřila.

„Nevím, paní tetinko, co mě to vůbec napadlo,“ špitla stydlivě, „ale to Brigita mě navedla.“

V slavnostním průvodu, který se blížil k Welserovu domu, jel za nejvyššími zemskými hodnostáři královský kočár a za ním na ztepilém ryzáku klusal arcivévoda Ferdinand v jízď-

ním stejnokroji.

Filipina stojící s Brigitou u arkýřového okna zatajila dech a křečovitě sevřela v dlani právě vyšitý kapesníček. Jako omámená sledovala mladého arcivévodu, a aniž si to uvědomila, ruka se šátečkem se jí mimoděk zvedla a sama zamávala urostlému princovi na pozdrav.

Brigita vedle ní rozjařeně vykvikla, a když si všimla, že se arcivévodovi s úsměvem uklonil směrem k jejich oknu, šťouchla do Filipiny.

„Hoď mu ho! Hoď mu ten kapesník!“

A Filipina poslušna jejího příkazu se vyklonila z okna – a už se její šáteček třepotavě snášel k zemi. Ferdinand ho vykládaným jezdeckým bičíkem obratně zachytil, přitiskl si ho k srdci a s úklonou poděkoval.

„Myslíte, tetinko, že jsem jednala příliš frivolně?“ strachovala se tehdy Filipina.

„Zachovala ses přátelsky a přiměřeně,“ uklidnila ji teta. „Uvítalas vzácného hosta, jak se sluší a patří.“

III

Hodokvas se protáhl, podávalo se přes čtyřicet chodů. Ani tenkrát před čtyřmi lety se Helmut Fugger od Filipiny na krok nehnul. Paní z Lokšan se zadostiučiněním sledovala jeho marné úsilí Filipinu zaujmout. Kdepak, mládenče, máš to marné, tenhle kvítek pro tvoji kupeckou zahradu nekvete. Uvítala proto, když si Anton Fugger syna odvedl, pravděpodobně ho chtěl představit králi, ješita jeden.

Ani na okamžik nelenila, nenápadně se přitočila k poboč-

níkovi arcivévody Ferdinanda a požádala ho, aby arcivévodovi tlumočil její přání představit mu svou neteř Filipinu Welse-rovou, o níž se mu při jeho návštěvách na Březnici nejednou zmiňovala. Dovedla svá předsevzetí prosazovat. Za dobu, co se svým mužem vládla na březnickém zámku a udržovala ob- chodní spojení s královským dvorem, se to dokonale naučila.

Arcivévoda vyslechl pobočníka, vlídně se usmál směrem k paní Kateřině a pokynul k hudebnímu salonku. Po chvíli tam paní z Lokšan odváděla svou neteř, zrůžovělou vzrušením.

„Uklidni se, holčičko,“ domlouvala jí cestou. „Arcivévoda nemusí hned vědět, že ti padl do oka.“

Filipina se zachvěla.

„Paní tetinko...“ hlesla, jako by u ní hledala ochranu před svým vyzrazeným citem.

Paní Kateřina jí konejšivě stiskla ruku.

„To je v pořádku, holčičko, jsem s tebou.“

Arcivévoda ve stejnokroji rakouského plukovníka se levou rukou opíral o bílý spinet a jeho jasné modré oči sledovaly vysokou štíhlou dívku s vyčesanými plavými vlasy, pokrytými sítkou s pravými perlami. V jeho pohledu byl nelíčený úžas nad krásou, která se k němu pomalými kroky blíží. Okamžitě v ní poznal dívku, která mu při slavnostním průvodu hodila z okna svůj šáteček.

Když jí pohlédl zblízka do tváře, zatajil se mu dech. S tak bílou a jemnou pletí se ještě nikdy předtím nesetkal u žádné z krasavic na žádném královském dvoře. O chřípí mu zava- dila sladká kořená vůně, patrně vanilka. Ovšem, její rodina přiváží koření až z Indie. Kateřina z Lokšan mu na Březnici vyprávěla, jak malá Filipina u strýčka Bartoloměje všetečně nakukovala do pytlů s cizokrajným kořením a vracívala se domů pokaždé s vlasy plnými exotických vůní. Neodpustil si,

aby jí to po nutných společenských formalitách nepřipomněl. Pokládal nevinný žert za spolehlivý prostředek k překlenutí prvních rozpaků.

„Ještě milostivou slečnu tolik láká vůně dalekých krajin?“
Její průsvitná pleť lehce zrůžověla.

Arcivévoda zrozpačitel. Bylo mu dvaadvacet a přes bohaté zkušenosti se ženami najednou nevěděl, jak tuto dívku oslovit. Kterékoliv krasavici u neřestného dvora strýce Karla by vysekl šviháckou poklonu, ale složit hold této nevšední panně se neodvažoval. To není obyčejná krasotinka, dychtivá lichotek a nepřemýšlející o jejich významu, to je vznešená krása, hodná... Ulekl se vlastních myšlenek, které do jeho představ užuž dosazovaly královskou korunu. Až se mu srdce sevřelo úzkostí nad tím, jakým směrem se jeho úvahy řítí. Nadmíru miloval svou svobodu a nehodlal se jí vzdát ani pro nevěstu z rodu královského. A tahle krasavice je pouhá měščka.

Kateřina z Lokšan sledovala arcivévodovy rozpaky s nehybnou tváří, která ani v nejmenším neprozrazovala její vzrušení. Byla si jista, že se její netež královskému druhorozenci zalíbí, že ho však zaujme natolik, že bude s výmluvností v koncích, to věru nečekala. Ani Filipina se nedovedla zbavit rozpaků, a přestože její odpověď byla docela vtipná, pochopila paní Kateřina, že musí konverzaci udržovat sama. Zнала arcivévodu už dlouho a rozmluva s častým hostem na Březnici jí nečinila potíže.

Byla natolik zkušená, že si dovedla poradit i s dvěma mladými lidmi, kteří se do sebe na první pohled zamilovali. Z Filipininy strany těch pohledů bylo ovšem víc, toho si stačila všimnout, ale jaképak počítání, hlavně že je všechno na dobré cestě, na kterou je postrčila ona sama.

Dovedně udržovala nenucenou konverzaci a v duchu si spokojeně mnula ruce. Náhoda tomu chtěla, že si arcivévoda

pro první setkání vybral hudební salonek. Když byl rozhovor v plném proudu, upozornila na bílý spinet, překrásnou uměleckou práci, a vyzvala neteř, aby vyzkoušela jeho zvuk, je-li stejně líbezný jako nástroj sám.

Filipina po nezbytném zdráhání usedla ke spinetu a položila ruce na klávesy. Melodii, která se zpod jejích štíhlých prstů rozlétla po salonku, arcivévoda znal. Jeho královský otec zaměstnával ve své dvorní kapele hudebníky z různých krajín. Ve vzpomínkách blahořečil svému zesnulému preceptorovi, že ho zasvětil i do tajů hudebního umění.

„Děkuji vám, milostivá slečno, za nevšední zážitek,“ uklonil se, když dozněly poslední tóny a Filipina vstala od spinetu. „Slyšel jsem tu skladbu u dvora svého otce, ale příznám se, že ve vašem laskavém podání zněla ještě líbezněji.“

„To byla píseň Heinricha Fincka,“ pousmála se polichocená Filipina.

„Finck býval až do své smrti dvorním kapelníkem u mého otce,“ poznamenal arcivévoda. Potěšilo ho, že zvolila skladbu, k níž i on měl co říci.

„Německá hudební tvorba je dosud závislá na vlámských vzorech,“ podotkla, vzápětí však svých slov litovala.

V arcivévodově obličejí se objevil úlek. Naráží snad ta krásná a vzdělaná panna na jeho nizozemská dobrodružství? Na dvoře strýce Karla se vedl více než nevázaný život. Tam s bratrem Maxmiliánem poznali všechno, co jim v počestném domě jejich rodičů bylo odpíráno. Veselé pitky a koketní dvorní dámy nenucených mravů... Jak měli nevinní jinoši takovým svodům odolat? S obavou zašilhal po Kateřině z Lo-kšan. Zmínila se neteři o tom? Hrdlo se mu sevřelo. Snad jí dokonce neprozradila, že zplodil několik nemanželských dětí? Ne, to nemůže zámecká paní vědět, všechny je přece zapřel,

k žádnému z nich se nehlásí.

Paní Kateřina vytušila, co se v jeho mysli odehrává. Ze strnulých rysů Ferdinandova obličej vyčetla strach a hrůzu z vyzrazení něčeho, co by ho už na samém začátku u její krásné neteře znemožnilo. Lehkým pohybem hlavy mu naznačila, že Filipina nemá o jeho dobrodružstvích nejmenší tušení.

Arcivévodovi spadl kámen ze srdce.

„Kde milostivá slečna načerpala všechny ty vědomosti?“ otázal se s osvobozeným úsměvem.

Filipina naklonila plavou hlavu k oblému rameni. Na jejích vlasech zazářily zlaté odlesky svící, řasy vrhaly dlouhý stín na hladké sněhobílé tváře.

„Můj otec a oba moji bratři holdují umění,“ odpověděla už bez rozpaků. „Hudba, malířství, sochařství...“

„Žádný z nich se nezajímá o obchod?“

Filipina zavrtěla zlatou hlavou.

„Bohužel... K veliké žalosti strýce Bartoloměje.“

Z tanečního sálu se ozvala hudba. Arcivévoda se duchapřítomně uklonil, nabídl Filipině paži a vedl ji k tanci. Přítomní hosté vydechli úžasem, když se královský syn objevil v kole s krásnou dcerou jednoho z hostitelských domů. Vznášeli se ladně a lehce, jako by spolu byli zvyklí tančit už dlouho. Volnější tanec vystřídala skočná v tříčtvrtečním taktu, potom následovala italská pavana a galliarda. Hudebníci narychlo secvičení se překonávali v rytmických variacích a nápaditých dohrách, při nichž rozehrátí tanečníci odpočívali. Arcivévoda Ferdinand neposkytl Helmutu Fuggerovi sebemenší příležitost, aby Filipinu vyzval k tanci.

A tak nešťastný Helmut bloudil podél stěn, sledován zpozvzdálí pláteníkovice Brigitou, která zatrpkle seděla vedle své matky, nikým nevyzvána k tanci. Oč jsem horší než ona, bě-

dovala v duchu, i já jsem přece urostlá panna. Ano, už stará panna, bodlo ji u srdce, jen peněz nemám tolik co ona, ale ona se bude muset dělit s dvěma bratry, frejírí a marnotratníky, kdežto já jsem jediná dcera, jediné dítě velkoobchodníka s látkami. Její zarmoucené oči znovu vyhledaly těkajícího Helmuta. Ten by se mi hodil, i otci se líbí, je rozvážný a umí hospodařit, a já bych byla dobrá hospodyně, zrnko hrachu by u nás nepřišlo nazmar.

V sále se vznášely těžké i lehčí parfémy, dámy se ovívaly pestrými vějíři z rajčíchho peří a z vyšíváného nebo malovaného hedvábí.

Arcivévoda sáhl do záňadří a vytáhl bílý vyšíváný šáteček. Filipina se zarděla a sklopila oči.

„Tohle je nejkrásnější pozdrav, jakého se mi dostalo od nejspanilejší panny z celého Augsburgu a širokého okolí,“ zašeptal. „Neustále ho nosím na srdci...“

Kateřina z Lokšan dychtivě sledovala svoji neteř. Jak je nádherná, půvabná. Cizokrajný brokát jí vrhá do bělostného obličejje měkké odlesky, plavé vlasy září jako zlato. Mírně zakloněná štíhlá postava vydechuje mládí a půvab. Věru, povedla se sestře. „Bella Filipina“ jí říkají, o její nevšední kráse hovoří celá země.

Konečně si Brigita dodala odvahy, co jiného jí ostatně zbývalo, nechtěla-li zůstat celý večer sedět. Když ji Helmut Fugger znovu bez povšimnutí míjel, nenápadně povystrčila nohu pod dlouhou sukní. Helmut o ni zavadil a musel se zastavit, aby nezakopl. Učinil tak na poslední chvíli a zakoktal několik omluvných slov.